

תצוה (400)

צדקה מצוה שמגינה לעולם

וְיִקְחוּ אֲלֵיךְ שְׂמֶן זַיִת זָךְ פְּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד (כו.כ)

מבואר בגמרא (סוטה כא.): "כי נר מצוה ותורה אור" (משלי ו. כג), התורה נמשלה לאור שהיא מגינה לעולם, ומצוה נמשלה לנר שאינה מגינה אלא לפי שעה. ברם יש מצוה שסגולתה כסגולת התורה ומגינה לעולם, והיא מצות צדקה, שהעשיר תומך ומספק צרכיו של התלמיד חכם שיוכל ללמוד, כי בכך יש לו חלק בתורה, והמצוה הזאת כתורה דמיה שמאירה ומגינה לעולם. וזהו הרמז: "וְיִקְחוּ אֲלֵיךְ", "וְיִקְחוּ" לשון קנין בכסף (קידושין ב.), כלומר, שיקנו בקנין כספם, "שְׂמֶן זַיִת", רומז לתורה, כידוע, "זָךְ", הם כ"ז אותיות התורה, "פְּתִית לְמָאוֹר", רומז על העשירים המכתתים רגליהם במסחר בכדי להספיק למאור התורה, ועל ידי זה "לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד", רצה לומר, הגם שהמצוה "נֵר", ואינה מגינה אלא לפי שעה, עם כל זה אותו הנר יהיה "נֵר תָּמִיד", שיגין לעולם, כמו התורה.

אִתָּהּ תְּצַוֶּה (כו, כ)

ואתה תצוה: ת: תלמד. צוה: 101. רמז לזה שצריך ללמוד 101 פעמים. דרשו חז"ל על הפסוק "כי לא דבר ריק הוא מכם" (דברים לב, מז) דאם ריק, הוא מכם. אם האדם ריק, זה בגלל שלא למד, והיינו מכם. רמז לזה מה שאמרו חז"ל (חגיגה דף ט:): אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת פעמים, דע"י שישנה רק מאה יכול לבוא לידי שכחה. וזהו שאמר אם ריק הוא, ששכח זה "מכם", שעולה בגימטריא 100. כיון שחזר רק מאה פעמים ולא מאה ואחת.

ספר להתעורר באהבתך בשם ספר פנינים יקרים

וְהֵם יִקְחוּ אֶת הַזָּהָב וְאֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאֶרְגָּמָן וְאֶת תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת הַשֵּׁשׁ (כח.ה)

בהמשך הפרשה, כאשר מפרשת התורה את סדר הכנתו של כל בגד ובגד, היא גם מפרטת את החומרים מהם נעשו. כמו למשל בעשיית האפוד (פסוק ו) נאמר: "ועשו את האפוד זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר", וכך בכל הבגדים. אם כן מדוע צריכה היתה התורה להקדים ולכתוב את החומרים מהם הוכנו הבגדים, לאחר שהיא כותבת את החומרים הללו כל דבר ודבר במקומו הראוי? היה אומר הסבא מקלם: מכאן רואים אנו בעליל עד כמה החשיבה התורה את ההכנה הקודמת למצוה. זאת רצתה התורה ללמדנו וזה הלקח שמשמיע הפסוק, שאף לקיחת הזהב והתכלת וכו', תהיה בדחילו ורחימו, לשם קיום רצון ה' אשר צווה על עשיית הבגדים.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

וְחָשָׁב אֶפְדָתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ יִהְיֶה (כח.ח)

ידוע שבמצוה, מחשבה טובה מצטרפת למעשה ואפילו נאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. וזהו שמרמז הפסוק: "וְחָשָׁב אֶפְדָתוֹ" מחשבתו של מצוה, שמקשטת את האדם (אפוד פירושו: קישוט), הריהו "כְּמַעֲשֵׂהוּ", כאילו כבר עשה את המצוה, אך במה דברים אמורים, כאשר "מִמֶּנּוּ יִהְיֶה", שרצה באמת לעשות את המצוה ורק נאנס ולא עשאה.

ספר "מענינה של תורה"

התורה מבררת לאדם את דרכו

וְעָשִׂיתָ חֹשֶׁן מִשְׁפָּט מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב כְּמַעֲשֵׂה אֶפֶד.... (כח, טו)

משפט שמברר דבריו (רש"י)

משפטי התורה מבררים לאדם את כל עניני בין אדם לחבירו, כך שישאר בלי שום ספקות, ועיקר התורה הוא משפט: משל למטרוניתא שהיתה מהלכת הזין מכאן והזין מכאן והיא באמצע כך התורה דינין מלפניה ודינין מאחריה והיא באמצע (שמו"ר ל, ג). בירור זה הוא הכרחי לכל באי עולם, שהרי עולם הזה נקרא עולם מלשון העלמה, שכן יש בו מקום לטעויות רבות, גם הגוף עם היצר גורם לאדם עירפול רב, כמו שאמרו חז"ל "תשת חושך ויהי לילה", זה העולם הזה הדומה לילה (ב"מ, פג) ביאר הרמח"ל "במסילת ישרים" (פ"א) שהחושך גורם לאדם שני מיני טעויות, או שאיננו רואה כלל, או שרואה אדם ונדמה לו שהוא עמוד ולהיפך, לכן דרך רשעים כאפילה לא ידעו במה ישלשו, שכן הם סוברים שהרע הוא טוב ממש והטוב כאילו רע. התורה מאירה לאדם את העולם ומראה לו אורחות חיים ברורים בכל המצבים שעלול להמצא בתוכם, כך רצה הקב"ה וכך העמיד את הבריאה של שית אלפי שנים שנברר את העולם בתכלית הבירור בכח תורתנו הקדושה, עד שכל מה שאדם עושה בעולם הוא בגדר רצונו יתברך.

ספר "לחתך עליין" בשם רב וולכה בעל "עלי שור"

וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֶּדֶשׁ... וּבְצִאתוֹ וְלֹא יָמוּת (כח, לה)

מי שמשכיל להשתמש בכח הדיבור שלו בצורה נכונה, הריהו זוכה ל"וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֶּדֶשׁ", כשהוא ניגש להתפלל הקב"ה שומע את תפילתו. מוסיף ה"חפץ חיים": "בְּצִאתוֹ וְלֹא יָמוּת", אדם השומר פיו ולשונו וכל דיבורו כראוי וכיאות, הריהו זוכה לצאת מן העולם בלא מיתה, "צדיקים במיתתם קרויים חיים" (ברכות יח:). המלבי"ם מפרש: "וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֶּדֶשׁ", כל דיבורי האדם צריכים להיות דיבורים של קדושה. והן הן דברי הגר"א באיגרתו: אבל העיקר לזכות לעולם הבא,

בשמירת פיו, וזהו יותר מכל התורה והמעשים, כי הפה קודש קדשים.

וְנָשָׂא אֶהָרֶן אֶת מְשַׁפֵּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לְפָנָי ה' תְּמִיד (כח. ל)

במדרש תנחומא (שמות כז): "וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו" (לעיל ד. יד), אינו אומר "ושמח בפיו" או "ושמח" בלבד, אלא "ושמח בלבו". אמר רבי שמעון בר יוחאי, הלב ששמח בגדולת אחיו יבוא וישמח וילבש אורים ותומים, שנאמר: "ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים והיו על לב אהרן" הבעל שם טוב היה אומר כשיהודי שמח בשמחתו של יהודי אחר, הברכה שהוא מברך אותו מקובלת אצל ה' יתברך כמו תפילת רבי ישמעאל כהן גדול בקודש הקדשים.

"ילקוט מאיש לרעהו"

פְּעָמַי זָהָב וְרִמּוֹן פְּעָמַי זָהָב וְרִמּוֹן עַל שׁוּלַי הַמְעִיל סְכִיב. וְהָיָה עַל אֶהָרֶן לְשֵׁרֶת (כח. לד. לה)

מעיל מכפר על לשון הרע אמר הקב"ה יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול (ערכין טז). היה החפץ חיים אומר: את הקול שבמעיל השמיעו הפעמונים, אם כן לשם מה היו גם רמונים שאינם משמיעים כל קול ולא התבאר מה ענינם? אלא, בגמרא נאמר (חולין פט): מה אומנותו של אדם בעולם הזה ישים עצמו כאלם, יכול אף בדברי תורה כן, תלמוד לומר: "צדק תדברון", הרי שתפקיד הדיבור הוא ללמוד תורה וכאשר אינו יכול לדבר, עליו לשים עצמו כאלם. זה מה שנרמז ברימונים שליד הפעמונים לסירוגין, שעל האדם שאינו לומד תורה, מאיזו סיבה שהיא לשתוק, ואז, כאשר הוא מתנהג באופן זה, אז "ונשמע קולו כבואו על הקודש", שיתקבלו מעשיו הטובים תורתו ותפילותיו לרצון. זו גם הסיבה, כותב רבי דב יפה, שנעשה הפעמון מזהב לרמז שנוציא מפינו רק דיבורים שהתורה הורתה לדבר, ואלו נחמדים מזהב ופז, דברי תורה. וגם היות שנשמטו הטהורה של האדם היא כזהב ולכן עליו לדבר דברים המתאימים לזהב והם דברי תורה ותפילה ומעשים טובים.

שְׁנַיִם לַיּוֹם תְּמִיד (כט. לט)

כל יהודי צריך לשאת עימו בקביעות, לכל מקום שהוא פונה, שני "תמידים". "שויתי ה' לנגדי תמיד", ו"חטאתי לנגדי תמיד". אם יעשה כן, תהיה הדרך פתוחה בפניו אל כל המעלות הטובות. באמירה מוסרית זו מונח גם החיוב לעריכת חשבון נפש תמידי. שני התמידים הללו יעניקו לאדם הכלים המתאימים שבאמצעותם יוכל למדוד את מפלס הגובה שלו בעבודת ה', ולא פחות חשוב מכך, שיהא גם בכוחו להעריך מה הוא הקו האדום, שאותו אין הוא חוצה בכל מקרה.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

הלכה: פרשת זכור

בשבת שלפני פורים, מוציאים שני ספרי תורה, וקוראים בשני בפרשת כי תשא: "זכור את אשר עשה לך עמלק", והטעם כדי להסמיך מעשה המן למעשה עמלק. ולדעת רוב הפוסקים קריאת פרשת זכור היא מצוה עשה מן התורה. ומכיון שהלכה רווחת שמצוות צריכות כוונה, לכן יש לשליח צבור הקורא בתורה לעורר דעת הקהל, לפני קריאת המפטיר בספר תורה בפרשת זכור, ולהודיעם שיכוונו לצאת ידי חובת מצות זכירת עמלק ומחייתו שהוא מצות עשה מן התורה, ושגם הוא מכוין להוציא את השומעים ידי חובתן.

רב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "חזון עובדיה"

פתגם: אהבת רבת שנים אינה מעלה חלודה

ספר "שמחלה"

פטור: במקום שהתורה פטרה, אינו חייב לעשותו, או כאילו שעשאו (מפענח צפנות ו-לט: ברוב המקומות הוא כאילו שעשאו).

ספר "קובץ יסודות לחקירות"

סיפור: דיעבד שוחט

בעיר סטניסלב היה שוחט בשם ר' דוד, שנוהג להקל ראש בבדיקת הריאה. פעם אחת הוכיחו הרב דמתא על כך, שהוא מזלזל בענין כה חמור. התנצל השוחט ואמר, כי מצא בספרי האחרונים שהקילו בדיעבד בשאלות ריאה. נענה הרב ואמר לו בנימה עוקצנית: אם כן מדוע קוראים לך: ר' דוד שוחט? הלא ראוי לקרוא לך ר' דיעבד שחוט.

ספר "חד וחלק חלק ד" (דף קעז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זויר, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג הגון:** קלוואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה:** נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה ג'ימה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה.

